

SATURS

IEVADS	8
Saīsinājumu lapa	9
1.1. Pamatdarbības programmā SPSS	11
1.2. Programmas SPSS apskats	11
1.3. Īss galveno izvēlņu apskats.....	15
1.4. Tukšu novērojumu radišana.....	17
1.5. Tukšo (trūkstošo) novērojumu skaita noteikšana.....	18
1.6. Datu aprakstošā statistika	19
2. Datu importēšana	23
2.1. Datu importēšana no MS EXCEL faila.....	23
2.2. Datu kopēšana no programmas MS EXCEL.....	24
3. Grafiskās analīzes pamatelementi	25
3.1. Grafiks Line ar vienu mainīgo.....	25
3.2. Kastveida diagramma Boxplot	31
3.2.1. Kastveida diagrammas Boxplot izveidošana.....	34
3.3. Piramīdveida diagramma (Population Pyramid)	36
3.4. Izkliedes diagramma (Matrix Scatter)	38
3.5. Histogrammas konstruēšana ar SPSS programmu	40
3.6. Diagrammas P-P Plot konstruēšana ar SPSS programmu.....	42
3.7. Piemērs ar dažādu rangu pārveidošanas un piešķiršanas metožu pielietošanu	45
3.8. Diagrammas Q-Q Plot konstruēšana ar SPSS programmu	51
4. Prognozēšanas procesa galvenie posmi.....	54
5. Korelācijas analīze	55
5.1. Korelācijas koeficients	57
5.1.1. Pīrsona lineārās pāru korelācijas koeficients	57
5.1.2. Spīrmena rangu korelācijas koeficients	60
5.1.3. Kendala rangu korelācijas koeficients	63
5.2. Daudzfaktoru korelācijas analīze SPSS vidē.....	66
5.3. Pusdaļējās korelācijas analīze.....	70
5.3.1. Parciālās korelācijas koeficientu aprēķināšanas piemērs un labāka regresijas modeļa izvēle	72
5.3.2. Labākā regresijas modeļa izvēles pārbaude ar metodi Stepwise	79

5.3.3. Daudzfaktoru korelācijas koeficients R vienāds ar Pīrsona pāru korelācijas koeficientu.....	81
5.3.4. Viltus korelācijas novēršanas piemērs, izmantojot parciālās korelācijas koeficientus.....	83
5.3.5. Pusdaļējās korelācijas koeficienta aprēķināšanas piemērs manuālā režīmā.....	86
6. Autokorelācijas un parciālās autokorelācijas analīze.....	91
6.1. Gadījuma skaitļu masīva autokorelācijas funkcijas piemērs.....	99
6.2. Autokorelācijas funkcijas piemērs trenda gadījumā.....	101
6.3. Autokorelācijas funkcijas piemērs sezonālības gadījumā.....	103
6.4. AR(p) modeļa identifikācija.....	105
6.4.1. AR(1) modeļa identifikācija.....	105
6.4.2. AR(3) modeļa identifikācija.....	107
7. Atbilstības pārbaude noteiktajam sadalījumam.....	108
7.1. Kolmogorova-Smirnova tests.....	109
7.2. Šapiro-Vilka tests.....	113
8. Eksponenciālā izlīdzināšana.....	122
8.1. Kopējie eksponenciālās izlīdzināšanas modeļu izveidošanas 7 soļi.....	123
8.2. Vienkāršās eksponenciālās izlīdzināšanas modelis bez sezonālības.....	127
8.2.1. Vienkāršās eksponenciālās izlīdzināšanas piemērs.....	128
8.3. Holta eksponenciālās izlīdzināšanas modelis ar trendu un bez sezonālības.....	133
8.3.1. Holta eksponenciālās izlīdzināšanas piemērs ar trendu un bez sezonālības.....	133
8.4. Brauna eksponenciālās izlīdzināšanas modelis ar trendu un bez sezonālības.....	138
8.4.1. Brauna eksponenciālās izlīdzināšanas modeļa piemērs ar trendu un bez sezonālības.....	139
8.5. Rimstošā trenda modelis bez sezonālības.....	144
8.5.1. Rimstošā trenda modeļa piemērs.....	144
8.6. Vienkāršās eksponenciālās izlīdzināšanas modelis ar sezonālību.....	149
8.6.1. Vienkāršās eksponenciālās izlīdzināšanas modeļa piemērs ar sezonālību.....	150
8.7. Vintera aditīvais izlīdzināšanas modelis ar trendu un sezonālību.....	155
8.7.1. Vintera aditīvā izlīdzināšanas modeļa piemērs ar trendu un sezonālību.....	156
8.8. Vintera multiplikatīvais izlīdzināšanas modelis ar sezonālību.....	161
8.8.1. Vintera multiplikatīvā izlīdzināšanas modeļa piemērs ar trendu un sezonālību.....	162
8.9. Piemērs ar automātisku eksponenciālās izlīdzināšanas modeļa izveidošanu.....	167

9. Vienkāršā lineārā regresija.....	174
9.1. Vienkāršās lineārās regresijas piemērs.....	174
9.2. Individuālās ticamības zonas aprēķināšana citiem modeļiem.....	200
9.3. Piemērs ar heteroskedu.....	201
9.4. Piemērs ar izlēcieni.....	204
9.4.1. Izlēcieni atpazīšana un manuālā izslēgšana.....	205
10. Daudzfaktoru lineārās regresijas modelis.....	209
10.1. Multikolinearitātes problēma.....	211
10.1.1. Lineārās regresijas piemērs bez multikolinearitātes.....	214
10.1.2. Lineārās regresijas piemērs ar multikolinearitāti.....	221
10.2. Daudzfaktoru lineārās regresijas modelis ar fiktīvajiem mainīgajiem.....	233
10.2.1. Piemērs ar vienu fiktīvo mainīgo.....	234
10.2.2. Piemērs ar daudziem fiktīvajiem mainīgajiem.....	241
10.3. Regresijas modelis ar fiktīvajiem mainīgajiem sezonālības prognozēšanai.....	245
11. Nelineārā regresija.....	257
11.1. Piemērs ar nelineārās regresijas modeli.....	258
12. Svērtā vienkāršā lineārā regresija.....	266
12.1. Piemērs ar datiem šķērsgrīzumos.....	267
13. Modeļi ar diskrētiem skaidrojošajiem mainīgajiem.....	274
13.1. Maksimālās ticamības metode.....	279
13.2. Binārā loģistiskā regresija.....	280
13.3. Piemērs ar vienkāršu bināro loģistisko regresiju.....	283
13.4. Piemērs ar daudzfaktoru bināro loģistisko funkciju.....	287
13.5. PROBIT analīzes piemērs.....	290
13.6. Divkāršā mazāko kvadrātu metode.....	298
13.6.1. Identifikācijas problēma.....	302
13.7. Piemērs ar 2MKM.....	303
13.8. Pieprasījuma un piedāvājuma līdzsvara noteikšanas piemērs.....	306
13.8.1. Piemērs ar Keinsa modeli Latvijas apstākļos.....	310
14. Autoregresijas modelis.....	326
14.1. Autoregresijas lineārais modelis.....	326
14.2. Valūtas pāra EURUSD autoregresijas modeļa novērtēšanas piemērs.....	329
15. Grafiskā aproksimācija.....	338

16. ARIMA modeļi	357
16.1. ARIMA modelis bez sezonālītātes	357
16.2. ARIMA modeļa bez sezonālītātes identifikācijas soļi	360
16.3. MA(q) procesa identifikācijas piemērs	361
16.4. ARIMA modeļa piemērs bez sezonālītātes	362
16.5. Modelis ARIMA ar sezonālītāti	371
16.6. ARIMA ar sezonālītāti identifikācijas soļi	374
16.7. ARIMA modeļa identifikācija, analizējot parametrus p, d, q, P, D, Q	376
16.7.1. Autoregresijas ranga identifikācija	383
16.8. Slidošās vidējās ranga identifikācija	394
16.9. Modeļa ARIMA identifikācija automātiskā režīmā	409
16.9.1. ARIMA un eksponenciālās izlīdzināšanas salīdzināšanas piemērs	419
17. Spektrālā analīze	421
18. Datu transformācija	424
18.1. Datu transformācija vienkāršu modeļu izmantošanai	424
18.2. Box-Cox transformācija	428
18.3. Datu pārkodēšana	429
18.4. Trūkstošo vērtību aizvietošana ar jaunām vērtībām	431
18.5. Jaunā mainīgā aprēķināšana (darbs ar formulām)	432
18.6. Datu kārtošana	434
19. Izlēcieni ietekme ekonomiskajā prognozēšanā	434
19.1. Vienkāršākais izlēcieni identifikācijas piemērs	436
19.2. Vienkāršākais izlēcieni identifikācijas piemērs ar vienmērīgi sadalītiem datiem un lielu datu skaitu	439
19.3. Izlēcieni izslēgšana, izmantojot kastveida diagrammu Boxplot normālā sadalījuma gadījumā	445
19.4. Izlēcieni aizvietošana, izmantojot kastveida diagrammu Boxplot ar izlēcieni izlīdzināšanu	452
19.5. Izlēcieni aizvietošana, izmantojot kastveida diagrammu Boxplot ar trendu	459
19.5.1. Vienkāršās lineārās regresijas gadījums	460
19.5.2. Vienkāršās slidošās vidējās gadījums	462
19.5.3. Holta-Vintera slidošās vidējās ar trendu gadījums	465
19.5.4. Autoregresijas gadījums	467

19.5.5. Procesa ar lēcieniem analīze	471
20. Programmā SPSS bieži izmantojamo statistisko pamatrādītāju interpretācija	484
20.1. t-statistika (t-tests)	484
20.2. Statistiskais rādītājs R	485
20.3. Statistiskais rādītājs R square	486
20.4. Adjusted R Square	488
20.5. Statistiskais rādītājs Stationary R-square	488
20.6. Statistiskais rādītājs F (F-tests)	489
20.7. Statistiskais rādītājs Sig.	491
20.8. Statistiskais rādītājs df	496
20.9. Statistiskie rādītāji Tolerance un VIF	496
20.10. Rādītāji Eigenvalues un Condition Index	497
20.11. Statistiskais rādītājs Durbin-Watson (d-statistika)	499
20.11.1. Piemērs	503
20.12. Regresijas modeļa mainīgo ieslēgšanas un izslēgšanas metodes	506
20.13. Informācijas kritērijs BIC	507
20.14. Kļūdas MSE, MST, SST, SSE, SSR, MAPE, MaxAPE, MAE, MaxAE	507
20.15. Normālais sadalījums	509
20.15.1. Ticamības apgabala definēšana	512
20.16. Baltais troksnis	513
20.17. Homo- un heteroskedisticitātes jēdziens	515
Bibliogrāfiskais saraksts	517
Indekss	519
1.pielikums Aviobiļešu pārdošanas apjomi no 1949.janvāra līdz 1960.decembrim	526
2.pielikums Matricas H, A aprēķināšanas un MKM realizācijas piemērs matricu veidā ..	527
3.pielikums Piemēra izejas dati	530
4.pielikums Banku rādītāju statistika	531
5.pielikums Makroekonomikas rādītāju statistika	532
6.pielikums Dažādu sadalījumu piemēri	534